

**ERHVERVS- OG VÆKSTMINISTER HENRIK SASS LARSENS
TALE VED FINANSRÅDETS ÅRSMØDE, DEN 2. DECEMBER 2013
[KUN DET TALTE ORD GÆLDER]**

[Indledning]

Den finansielle sektor er en væsentlig og uundværlig del af samfundets motor. Uden en velfungerende finansiell sektor lider samfund, erhvervsliv og borgere tab af velstand og velfærd.

Regeringen er derfor meget interesseret i en velfungerende finansiell sektor. Og regeringen er tilfreds med at sektoren gør store fremskridt efter den store krise, og vi hjælper gerne med at skabe disse.

Vores tilgang til at være hjælpsomme er lidt ligesom ved trafikken.

Det er muligt at nogen kan opstille fine teorier om at vi samlet set spilder tiden ved trafiklys, fartbegrænsninger, højre vigepligt og dobbelt optrukne linjer.

Heldigvis er der ingen der har foretaget et eksperiment på at deregulere vejene endnu. Det er vist kun i den finansielle sektor, at man prøvede noget lignende. Det globale harmonikasammenstød som det medførte, får os til at drage følgende entydige konklusion: der skal regulering og klare færdselsregler til. Ellers går det galt igen.

Og her hjælper regeringen gerne til – alt hvad vi kan.

I min korte periode som minister har jeg haft muligheden for at se en del til mange af jer, der er til stede i dag - og vi har samarbejdet om regulering og færdselsregler. Det er et samarbejde som jeg har været glad for, og jeg vil godt her kvittere for branchens konstruktive indgang til samarbejdet.

Regeringen og et bredt flertal i Folketinget indgik i oktober en politisk aftale om SIFI-regulering og CRD4, der af pressen benævnes Bankpakke 6. Forslaget til den nye lovgivning er sendt i høring, og jeg ser frem til at modtage høringssvar fra jer i løbet af de næste par dage.

Og så har vi netop fremsat et lovforslag i Folketinget, der skal være med til at fremtidssikre dansk realkredit.

Men vi er ikke færdige med at sikre den nødvendige finansielle stabilitet. Til næste år skal vi bl.a. drøfte reglerne for genopretning og krisehåndtering af kreditinstitutter i den finansielle forligskreds.

Det er også nogle af de emner, som jeg vil berøre i min tale i dag. Men først lidt om dansk økonomi.

[Dansk økonomi]

Vi har oplevet en forholdsvis svag vækst i økonomien med lav inflation og lave renter – nu på fjerde år efter kriseåret 2009. Både i Danmark og EU.

Der er dog tegn på, at væksten herhjemme er på vej op trukket ikke mindst af eksporten. De seneste nationalregnskabstal for tredje kvartal i år underbygger dette. Det er en hovedprioritet for regeringen at gøre Danmark klar til vækst, hvilket jo er afspejlet i vores offensive erhvervs- og vækstpolitik med vækstplan DK, vækstteams mv.

Den lave vækst i ikke mindst Europa giver dog anledning til refleksion. Det har fået nogle kloge mennesker til at stille spørgsmålet, om Europa er ved at blive et nyt Japan med deflation og stagnation?

Jeg tror ikke, at det er tilfældet.

Japan har i lange perioder ført en lempelig finans- og pengepolitik. Resultatet har først og fremmest været en statsgæld på mere end 200 pct. af BNP. Japanerne har imidlertid forsømt at føre strukturpolitik.

I EU og i Danmark har vi haft langt mere fokus på strukturpolitikken. Det er en af de ting, regeringen har lagt meget vægt på. Og vi er kommet langt.

Fx er de danske virksomheder blevet bedre rustet til at hægte sig på det internationale opsving. Det skyldes blandt andet, at vi har styrket virksomhedernes konkurrenceevne gennem en række forbedringer af virksomhedernes rammevilkår. Samtidig har virksomhederne indhentet noget af den lønkonkurrenceevne, der blev tabt i årene før tilbageslaget i 2008-09.

Der er dog også udfordringer for danske virksomheder. Mange af vores små og mellemstore virksomheder har en meget lav soliditet. Det er en stor udfordring i det nye finansielle regime, hvor manglende soliditet betyder dyre-re eller ligefrem ingen lånemuligheder.

Vi sidder lige nu i ministeriet og kigger på nogle data om egenkapital. For virksomheder med under 250 ansatte er der en tydelig, negativ sammenhæng mellem soliditet og den gennemsnitlige rente, der skal betales på gælden. Og det er jo i og for sig fornuftigt nok.

Men det understreger behovet for at se på, hvordan vi kan forbedre rammerne for, at små og mellemstore virksomheder kan skaffe sig øget egen-

kapital. Jeg vil gerne her i dag indbyde til en dialog med hele den finansielle sektor om denne udfordring

Heldigvis er der også områder, hvor vilkårene for de danske virksomheder er rigtig gode. Krisen har vist os, hvor velfungerende det danske arbejdsmarked er sammenlignet med mange andre lande. Trods de svage konjunkturer ligger ledigheden lavt i et historisk perspektiv, og den private beskæftigelse har været stabil de sidste tre år. Dette vidner om et fleksibelt arbejdsmarked med mange nye jobåbninger, der hurtigt kan tilpasse sig, når væksten og efterspørgslen på arbejdskraft for alvor vender tilbage.

Et andet vigtigt element er, at finanspolitikken planlægges inden for rammerne af sunde offentlige finanser. Her har vi med budgetloven lavet et pa-

radigmeskift i styringen af det offentlige forbrug, da man nu for første gang i sandhed kan tale om, at vi styrer alle de offentlige udgifter.

En stabil og ansvarlig finanspolitik understøtter både husholdninger og virksomheder til at træffe sunde økonomiske dispositioner om forbrug og investeringer.

Finanskrisen har påvirket tilliden negativt. De mange reformer kan også have bidraget til øget usikkerhed. Nu er det en nødvendig og bunden opgave at få genskabt tilliden for at få vækst i økonomien. Set i det lys er det positivt, at forbrugertilliden for alvor vendte tilbage i sommer på et niveau, der ikke er set højere siden 2007. Dermed er grundlaget for fremgang i det private forbrug styrket. Den bedre stemning understøttes også af en begynden-

de stigning i boligpriserne – og de seneste tal nationalregnskabstal, at der viser positiv vækst i 2. og 3. kvartal.

Også i euroområdet har der været fremgang siden foråret – for første gang siden 2011. Og i andre dele af verdensøkonomien er et opsving godt på vej.

Bedringen i udlandet og forbedringen af de danske virksomheders konkurrenceevne giver håb om, at eksporten igen kan blive en vigtig drivkraft for dansk økonomi.

Så herfra er budskabet, at Danmark alt i alt er rustet til at gribe opsvinget, i takt med at konjunkturerne bedres i landene omkring os.

[SIFI-regulering og krisehåndtering]

Der er næppe mange af jer, der er uenige i, at en vigtig forudsætning for vækst er en velfungerende finansiel sektor.

En sektor, der kan formidle likviditet til virksomheder med sunde projekter og til husholdninger.

Med Bankpakke 6 om SIFI-reguleringen og CRD4 fra oktober har vi taget et stort skridt i forhold til at sikre en mere stabil finansiel sektor.

Pakken bidrager til, at kreditinstitutterne bliver yderligere polstret til at bære tab i tilfælde af nye kriser.

Jeg regner med at fremsætte lovforslaget i januar. SIFlerne vil blive udpeget medio 2014, og de højere kapitalkrav indføres fra 2015.

Vi følger op på anbefalingerne fra Rangvid-udvalget og Bankpakke 6 med bl.a. en ekspertgruppe om gearingsmål og en arbejdsgruppe om god selskabsledelse i SIFler.

Ekspertgruppen om gearingsmål skal se på, om der bør stilles krav om en maksimal gearingsgrad for kreditinstitutter, og hvor højt dette krav i givet fald skal være. Gruppen skal bidrage til at udforme en dansk holdning til de kommende EU-forhandlinger om dette spørgsmål.

Til næste år vil vi skulle forholde os til implementeringen af de kommende EU-regler om genopretning og krisehåndtering af kreditinstitutter – det såkaldte krisehåndteringsdirektiv.

Forhandlingerne om direktivet mellem Rådet, Parlamentet og Kommissionen er gået ind i sin afsluttende fase. Jeg tror, at der kan nås en aftale i december.

Med krisehåndteringsdirektivet kommer vi til at se en variant af Bankpakke 3, der kommer til at gælde for hele EU. Det er positivt for den danske finansielle sektor, da det betyder lige konkurrencevilkår i hele EU.

På nuværende tidspunkt er mange udeståender lukket i forhandlingerne mellem Rådet og EU-Parlamentet.

Staternes muligheder for at kunne bidrage til finansiering af krisehåndtering af institutter er imidlertid stadig et udestående.

Det er et helt centralt punkt. Ikke mindst for Danmark, hvor vi for længe siden besluttede, at det skal være sektoren selv, der betaler for krisehåndtering.

Det mener jeg fortsat, er den eneste fornuftige løsning.

[Bankunion]

Derudover skal vi også forholde os til, at eurolandenes forberedelser af bankunionen er i fuld gang. Bankunionen består af to hoveddele; et fælles europæisk finanstilsyn og en fælles afviklingsmekanisme.

Der blev opnået endelig enighed om det fælles tilsyn i oktober. Tilsynet vil skulle varetages af Den Europæiske Centralbank (ECB) i samarbejde med det nationale tilsyn i de deltagende lande.

Der arbejdes på at opnå enighed i Rådet om den fælles afviklingsmekanisme inden jul. Emnet drøftes på ECOFIN i næste uge.

Som led i etableringen af Bankunionen gennemfører ECB i løbet af 2014 gennemgang af aktiver og en stresstest af de knap 130 største banker i euro-

området, der som udgangspunkt bliver underlagt ECB's direkte tilsyn. Formålet er at starte med en "ren tavle", hvor alle historiske tab i bankerne har set dagens lys og er blevet håndteret, og hvor de mulige nye tab som udgangspunkt dækkes af bankerne selv eller deres ansvarlige kreditorer.

Øvelsen skal øge transparensen i forhold til de deltagende bankers sundhedstilstand. Derudover skal øvelsen identificere og håndtere eventuelt underkapitaliserede banker.

En troværdig aktivgennemgang er en forudsætning for, at man ikke i fællesskab kommer til at hæfte for dårlige aktiver, inden etableringen af bankunionen.

Det er forventningen, at resultatet af aktivgennemgangen og stresstesten vil blive offentliggjort i oktober 2014, så det fælles EU-tilsyn kan være fuldt indfaset ultimo 2014.

I Danmark planlægger Finanstilsynet – efter anbefaling fra den europæiske banktilsynsmyndighed (EBA) – at gennemføre en analyse af de største danske institutter, som tager udgangspunkt i den, der gennemføres i Bankunionen.

Den aktivgennemgang, som ECB planlægger, minder i høj grad om den tilgang, Finanstilsynet anlægger i det normale tilsyn med de danske kreditinstitutter. Det er derfor den klare forventning, at de danske institutter vil vise sig at være velkapitaliserede.

Overvejelserne om mulig dansk deltagelse i Bankunionen afventer vedtagelsen af den fælles afviklingsmekanisme i EU. Herefter vil vi tage os den nødvendige tid til at foretage en samlet vurdering af fordele og ulemper for Danmark.

[Fremtidssikring af dansk realkredit]

Den danske realkreditmodel har været og er under pres i disse år. Dels fra ratingbureauer, dels fra EU, hvor reguleringen ikke altid tager højde for de særlige karakteristika ved dansk realkredit.

Rentetilpasningslånene har været med til at holde hånden under boligmarkedet og dansk økonomi gennem de senere år. Og jeg lægger vægt på, at

husholdningerne og virksomhederne kan benytte de lånetyper, som de kender i dag.

Samtidig kommer vi ikke uden om, at refinansieringsrisikoen ved rentetilpasningslånene i stigende grad bliver set som en udfordring for den finansielle stabilitet. Og finanskrisen har lært os, at det er helt centralt at håndtere udfordringerne i tide.

Regeringen har derfor sammen med Nationalbanken fundet det nødvendigt at gribe ind for at sikre, at vi også fremadrettet har en stabil realkreditsektor i Danmark.

Regeringen har netop fremsat lovforslag, der skal fremtidssikre vores rentetilpasningslån. Med lovforslaget fjernes realkreditinstitutternes refinansieringsrisiko. Det vil fremadrettet være investorerne, som påtager sig og priser denne risiko.

Det sker bl.a. ved at stille krav om, at løbetiden på obligationerne bag rentetilpasningslån skal kunne forlænges i 12 måneder, hvis en refinansieringsauktion slår fejl. Og hvis et institut kommer i afvikling og ikke kan refinansiere, omdannes obligationerne til fastforrentede konverterbare obligationer med en løbetid svarende til restløbetiden på lånet.

Herudover får låntagerne med korte lån en rentesikring, der sikrer dem mod rentestigninger på mere end 5 procentpoint. Det har givet anledning til no-

gen debat. Lad mig slå fast, det er en vigtig del af fremtidssikringen. Rente-tilpasningslånene er populære, men vi kommer ikke uden om, at der er en risiko for, at især de kortere renter midlertidigt kan skyde kraftigt i vejret – fx som følge af en valutakrise. Det kan virke fjernt i dag, men de finansielle markeder har det jo med at overraske.

En meget stor rentestigning vil ramme boligejerne i form af stigende ydelser, derefter realkreditinstitutterne i form af tab. Nationalbankens og mit ministeriums analyser viser, at de fleste husholdninger kan klare en rentestigning på 5 procentpoint. Men med større stigninger vil det blive meget svært og have alvorlige afledte konsekvenser. Det er derfor rettidig omhu at indføre en begrænsning over den årlige rentestigning. Vi undgår, at store og

pludselige stigninger væsentligt svækker den finansielle stabilitet og styrker samtidig fastkurspolitikken.

Jeg er godt klar over, at når vi sådan griber ind i kendte systemer, giver det anledning til debat og bekymringer. Sådan er det nu engang. Men alternativet var jo ikke blot at fortsætte uændret. Realkreditten er udfordret, og selv om vi anerkender de tiltag, sektoren selv havde iværksat, ville de ikke være tilstrækkelige.

Jeg vil samtidig gerne fremhæve, at vi har arbejdet meget tæt og konstruktivt sammen med sektoren, investorer m.v. på at gøre lovforslaget så godt som muligt. Det har givet anledning til ændringer, men det grundlæggende

sigte med lovgivningen – at fjerne refinansieringsrisikoen – er ikke påvirket.

Med forslaget tager vi et stort skridt. Men der er stadig udfordringer på realkreditområdet.

Jeg vil gerne understrege, at jeg på ingen måde har et ønske om at revolutionere realkrediten eller begrænse boligejernes valgmuligheder, når de skal vælge boligfinansiering.

Men vi kommer ikke uden om at se på omfanget af de afdragsfrie lån. De udgør i dag 57 pct. af det samlede udlån til boligejerne. Boligejerne skal fortsat have adgang til afdragsfrie realkreditlån. Men alt med måde.

Finanstilsynet er gået i gang med at se på en tilsynsdiamant for realkreditten som foreslået af Rangvid-udvalget. Men der er også andre instrumenter, der kan anvendes til at sikre, at de afdragsfrie lån bruges med lidt større forsigtighed. Under alle omstændigheder må det centrale være kreditvurderingen af den enkelte kunde, hvor instituttet skal afgøre, om der kan bevilges afdragsfrie lån.

En anden udfordring, som vi kunne læse om i pressen i sidste uge, er spørgsmålet om definitionen af likvide aktiver i den kommende EU-likviditetsstandard – LCR.

Den europæiske banktilsynsmyndighed – EBA – skal komme med deres analyse og anbefalinger til klassificeringen af forskellige typer af værdipapirer inden årets udgang. Herefter skal Kommissionen kigge blandt andet på denne og vedtage en revideret standard for LCR medio 2014, hvor Rådet og Parlamentet også inddrages.

Det er som bekendt vigtigt for Danmark og det danske finansielle system, at især korte danske realkreditobligationer, der spiller en central rolle i danske pengeinstitutters likviditetsstyring, kan blive kategoriseret som meget likvide aktiver. Regeringen har stor fokus på sagen, ligesom vi havde stor fokus på spørgsmålet i forbindelse med forhandlingerne om de nye EU-kapitalkravsregler.

De foreløbigt offentliggjorte analyser fra EBA viser, at store dele af realkreditobligationerne er blandt de meste likvide aktiver – og på niveau med statsobligationer.

Jeg forstår imidlertid, at EBA på trods af denne analyse forventes at anbefale, at danske realkreditobligationer kategoriseres som at være mindre likvide end dokumenteret i EBA's egen undersøgelse.

Det er jeg selvfølgelig overrasket over, og det kan betyde, at danske realkreditobligationer på forhånd diskrimineres i denne sammenhæng.

Regeringen vil i EU arbejde meget ihærdigt på, at fastlæggelsen af LCR baseres på objektive kriterier, herunder at danske realkreditobligationer ikke diskrimineres, når nu analyserne netop viser, at de er særdeles likvide.

[Lovforslag om repræsentanter og refinansieringsregistre]

Lad mig nu vende mig mod erhvervsobligationer.

Jeg forventer inden udgangen af året at få vedtaget det lovforslag, der skal bidrage til at styrke markedet for erhvervsobligationer.

Lovforslaget gør det muligt dels at anvende repræsentanter i forbindelse med obligationsudstedelse og dels at udstede obligationer med sikkerhed i en pulje af erhvervslån, også kaldet sekuritisering.

Muligheden for at anvende repræsentanter kan bidrage til den positive udvikling, som vi har set på markedet for erhvervsobligationer udstedt fra enkeltvirksomheder. Et styrket marked for erhvervsobligationer vil være en fordel for både pengeinstitutter og virksomheder.

Virksomhederne kan få en alternativ langsigtet finansiering, og pengeinstitutterne kan hjælpe virksomhederne med adgang til finansiering uden at skulle holde yderligere kapital.

Yderligere anvendelse af obligationsudstedelse kan også bidrage til at skabe plads på pengeinstitutternes balancer til yderligere udlån til små og mellemstore virksomheder.

Med sekuritisering får pengeinstitutterne en ny finansieringsmulighed, som kan gøre det mere attraktivt at låne ud til erhvervslivet.

Fra investorside har der været udtrykt nogen bekymring for, om investorerne vil kunne gennemskue risici i forbindelse med sekuritiseringer. Jeg vil gerne fremhæve, at vi har netop gjort meget ud af at skabe mulighed for gennemsigtighed i forhold til de underliggende aktiver i forbindelse med udstedelse af værdipapirerne. Med andre ord – rammerne er nu på plads.

Lovforslaget er udarbejdet efter ønske fra sektoren. Så jeg har selvfølgelig en klar forventning om, at I nu vil bruge de nye muligheder. Finanskrisen viste, at det er sundt også for pengeinstitutter at have en længerevarende og diversificeret funding. Med det i baghovedet er det næppe klogt at vente med at gå i markedet til den dag, hvor de traditionelle fundingmarkeder igen måtte stramme til.

[Landbrug]

Landbruget er et andet område, hvor vi arbejder for at finde nye løsninger.

Det er ingen hemmelighed, at en del landmænd i de gode tider fik optaget større lån, end godt er. Og det kan være svært for selv dygtige landmænd at finde finansiering til nødvendige investeringer, hvis gælden er blevet for

høj. Landbrugets kapitalapparat har været faldende siden 2008, og det skyldes næppe kun ugunstige konjunkturer.

Jeg har ikke en forventning om, at pengeinstitutterne hovedløst går i gang med at eftergive gæld. Det ville sende et noget uheldigt signal også til de landmænd, der har optrådt forsigtigt og ikke taget for store risici.

Men der er behov for, at dygtige landmænd, der er endt med for megen gæld, får en fair chance for at arbejde sig ud af problemerne. Og der er brug for, at nye købere med sunde forretningsplaner kan finde den nødvendige finansiering. Og i mange tilfælde har I jo allerede foretaget nedskrivningerne i jeres bøger.

Det er nødvendigt, hvis landbruget skal videreudvikles som forretning, at bedrifterne ikke blot forfalder. For det ville være skidt for vækst og beskæftigelse – og jo også skidt for værdien af det pant, som I som långivere har i landbrugsbedrifterne. Derfor har vi en fælles interesse i at finde løsninger på landbrugets finansieringsudfordringer.

Vi arbejder i regeringen på en række forskellige initiativer, der kan bidrage til at skabe mere vækstvenlige rammebetingelser for landbrugserhvervet, herunder også på finansieringssiden. Jeg har en klar forventning om, at pengeinstitutterne i den forbindelse også vil bidrage konstruktivt til løsningen af de udfordringer, landbruget står over for.

For vi har brug for, at landmænd, der har evner og kompetencer til at skabe vækst og job, får en chance for at videreudvikle deres forretning. Det har vi alle – som samfund – en interesse i.

[Afslutning]

Pengeinstitutter spiller en central rolle i samfundsøkonomien. I formidler den nødvendige kredit til virksomheder og husholdninger. Det er et helt centralt element i udviklingen af økonomien, at vi har en stabil finansiel sektor.

Derfor har det også – som vi har set i den finansielle krise – meget store konsekvenser, hvis den finansielle sektor samlet set kommer i vanskeligheder.

Jeg synes derfor, at det er vigtigt, at vi husker og lærer noget af krisen. Og med fare for at lyde konservativ, så synes jeg godt, at bankdrift må være kedelig. Vi skal ikke gamble og tage unødige chancer. Prisen er for høj, når det går galt.

Vi skal således ikke have institutter, der tager uhensigtsmæssige risici. Det har vi et fælles ansvar for at sikre.

Og for at slutte sløjfen fra min indledning, er jeg godt klar over, at der er kræfter, der ønsker at svække den stærke regulering af både trafikken og den finansielle sektor. Når det begynder at gå godt og det hele drøner derudaf, er det så fristende at give slip.

Men denne gang må vi ikke glemme at lære af historien. I trafikken kan der forekomme solouheld. Det kan vi aldrig gardere os helt imod, men vi kan forsøge at indrette forholdene så hensigtsmæssigt som muligt for at beskytte såvel den enkelte som medtrafikanterne.

Vi har lært, at ureguleret finansiel trafik giver fare for globale harmonika-sammenstød – det har vi en forpligtelse til at undgå.

Det kræver konstant vedligehold, at have den bedst mulige regulering, og så kan I jo i denne tid glæde jer over at det er en socialdemokrat med - naturlig anlæg for regulering - som sidder for bordenden.

Tak for ordet og fortsat godt årsmøde.